

www.kotobarabia.com

مفهوم الوعي النصي في النقد الأدبي دراسات ومراجعات نقدية

www.kotobarabia.com

حسن البنا عز الدين

مفهوم الوعي النصي في النقد الأدبي

حسن البنا عز الدين

طبقا لقوانين الملكية الفكرية

جميع حقوق النشر و التوزيع الالكتروني
لهذا المصنف محفوظة لكتب عربية. يحظر
نقل أو إعادة نسخ أو إعادة بيع أى جزء من
هذا المصنف و بثه الكترونيا (عبر الانترنت أو
للمكتبات الالكترونية أو الأقراص المدمجة أو أى
وسيلة أخرى) دون الحصول على إذن كتابي من
كتب عربية. حقوق الطبع الورقى محفوظة
للمؤلف أو ناشره طبقا للاتفاقيات السارية.

فهرس

إهداء.....	٤
مقدمة.....	٥
مفهوم "الوعي النصي" في النقد الأدبي.....	٨
هوامش البحث.....	٣٤
النفس والكتابة من ملامح الوعي الكتابي في الشعر العربي القديم.....	٣٩
ملامح النقد الثقافي في الخطاب النقدي العربي المعاصر الغدامي أنموذجاً ^٠	٧١
"المعارضات الشعرية" بين التقليد والتناص.....	٨٤
فن الكتابة في "سفر الخروج" ^٠	٩٨
العمى والبصيرة أو ثقبُ اللؤلؤ في الليل المظلم ^٠	١٠٢
الناسك وعروس الشعر.....	١٠٧

-

"

"

-

.

.

.

"

"

.

"

"

.

.

.

"

"

"

"

"

"

/

/

.

"

"

"

"

) ()

)

(

)

()

(

.(

"

"

"

"

.

"

"

()

"

"

"

"

"

"

.

.

-

-

.

"

"

.

"

"

"

"

"

"

"

"

.

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

.

"

"

.

"

"

.

.

.Wolof

.

-

-

.

||

||

"

:

"

"

"

"

"

:

"

"

"

"

.

.

()

.

"

"

"

"

.

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

.

/

"

"

"

"

.

" " "

:

" "

hypertext

.

:

text

Pretext

.

■
■

" "

" "

" " " " " "

.

.

" "

"

"

.

"

"

"

"

"

"

()

"

"

"

"

"

()"

.

" "

" "

" "

/

" "

.

.

()

/

()

/

" "

(). " Bernhard Radloff

" "

.

" "

" "

" "

—

[]

.

— —

"

"

.

" "

"

"

()

.

" "

:

" "

—

"

—

)

[]

.(

—

—

"

"

.

" "

) "

"

(

"

]

.....[]

) closure

[(" "

" " " " " "

-().F. Wahl " "

litterarite "

(...)

.().(.) reciproques

" :

.[]

.

" "

" "

.

.

" " " "

" " " "

" " " "

" "

.

" " " " " "

.

.

.[] ()"

]

/

" " " " " " " " " " " "

" " " " " " " " " " " "

" " " " " " " " " " " "

" " " " " " " " " " " "

“ () ”。

“ …… ” “ — — ”
“ () ” []

“ …… ” () ”。

() ”。

。

—

”

() ”。

”

”

”

” ”

。()

” ”

)

” ”

(

)

。

(

”

”

”

”

”

。

。

”

”

” 。

”

”

”

。”

，

() ”

()

—

—

() ”。

[] " "

() ()

] ()"

"

.[

" "

-

" "

" "

-

.

" " " "

,

" "

" "

.

" "

.

()

" "

:[]

-()() .. ()

()"

-

" "

" "

.

" " " "

.

()

"

" "

.

:

:

[] " "

“ ” “ ”

·

“ ”

“ ”

“ ”

·

“ ”

“ ”

“ ” () “ ” ·

“ ” “ ” “ ” “ ” “ ” “ ”

“ ” “ ” “ ” “ ” “ ” “ ” “ ”

“ ” “ ” “ ” “ ” “ ” “ ” “ ” “ ”

·

“ ” “ ” “ ” “ ”

“ ”

·

“ ” “ ” “ ” “ ” “ ” “ ”

“ ” “ ” “ ” “ ” “ ” “ ” “ ” “ ”

“ ”

“ ” “ ” “ ” “ ”

“ ” “ ” “ ” “ ” “ ” “ ” “ ” “ ”

·

·

()

· (“ ”)

“ ”

·

“ ”

“ ” “ ” “ ” “ ” “ ” “ ” “ ” “ ”

“ ” “ ” “ ” “ ”

“ ” “ ” “ ” “ ” “ ” “ ”

“ ” “ ” “ ” “ ”

“ ” “ ”

"

"

"

"

"

"

.

—

"

.

.

—

.

:

:

()"

.

.

.

.

"

.

"

"

()"

.

"

"

"

"

.

.

"

"

■

■

.

.

“ ”

·

“

“ ”

· () ()

“ ” “ ”

“

()”

() “ ”
) “ ”

· (

·

· / / “ ”

·

“ ” ” ”

“ ”

“ ” “ ”

“ ”

“

()”

·

： “

[] “ ”

- ()”

-

" "

,

" "

" "

()
.

,

" .

()

" "

" " ()"

()
.

" "

" "

"
.

"

"

"

()
.

()
.

()
.

-

-

.

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

() " "

() " "

/

()

()

:

" "

()

.

:

()

" :

" "

.(

—

.[

] ()

" :

" "

..

()

()

()

()

()

.

()

.

"

"

()

()

()

.

"

"

"

"

"

"

.

"

"

"

"

“ ”

()

。 / (/)

。()

“ ”

— —

。

。() ()

() ” ” ” ”

”

”

” ” ” ”

” ”

”

。

。

” ” ” ” ”

” () ” ” ” ” ”

”

。

。

” ” ” ” ” ” ” ” ” ”

” ”

。

” ”

。

。

”

”

” ()

”

”

：

：

”

”

”

(” ”)

” ”

”

/

”

.....

/

()

"

()"

" .
.

"

"

" .
.

" .

:

.

()"

"

()

()".

-

-

-

-

"

"

.

.

"

"

"

"

"

"

"

.

/

()"

"

"

"

-

-

"

"

.

"

"

.

"

"

"

()".

"

()”

。

。

。

”

()”

” ”

。

”

。

。

()”

” 。

。

()”

—

—

。

”

”

，

”

。

。

。

— —

。

”

”

。

.....

。

。

()”

“ ”

“ ”

“ ”

()”

。

。

“

”

“

”

”

”

”

()”

()”

“ ”

”

”

”

”

：

：

()”

”

。

”

”

。

“ ”

。

。

。

。

.....

。

。

.

.

.[()"

" :

" :

()" "

()" "

-

-

"

()" "

"

"

"

()" "

"

"

"

"

"

"

()" "

"

"

..

..

()" "

.

.

■ ■

■ ■

■ ■

■ ■

■ ■

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

.

.

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

.

"

"

.

()"

"

"

"

()"

.

"

"

.

..

..

..

...

...

...

..

:

...

..

[]

()"

.

.

.

"

"

" :

.

.

（ ）”

”

”

”：

[]

：

：

（ ）”

” ”

” ”

。

”：

”

”

”

（ ）”

” ”

”

”

”

。。

（ ）”

”

（ ）”

。。

” ”

”

” ”

”

。

：

。

()"

"

" :

.

()"

:

"

- —

:

"

"

.

"

" :

"

" :

" :

" " :

"

()"

.

"

"

"

"

"

"

"

"

)

"

"

"

"

(

"

"

"

"

.

" :

()

"

/

“ ”

“ ；
”

“

”

“ ”

（ ）”

“

”

”

（ ）” 。

。

“

“

”

”

“

”

“

”

“

”

。

：

■

。

：

。

—

■

。

■

■

。

■

()

”

。

—

()

”

—

”

”

”

”

”

”

”

”

”

。

■

。

—

：

：

。

”

”

：

：

。

”

”

■

”

”

。

：

：

。

。

—

：

：

。

。

■

()

：

“ ”

“ ” “ ” “ ”

“ ” “ ” “ ”

“ ”

。

“ ”

。

■

()

/

()

■

“ ”

■

“ ”

。

“ ”

()”

。

“ ”

“ ”

“ ”

“ ”

。

“

”

“

。

“

”

—

”

“

”

。

“

”

“

”

。

“

。

“

”

。

。。

。

()”

。。

。。

()

“

”

。

。

“ ；

。

。[]

()”

· / /
" "

· ()

- -

·

·

· ()

"

·
·

·

· -

· ·

·

·

· ()"

.

"

"

.

"

.

()"

-

-

-

-

"

"

" :

:

:

:

!

..

-

!

()"

-

-

.

/

.

"

"

:

:

.

"

"

"

"

"

"

"

"

.

"

"

.

“ ”
“ ” “ ”

（ ）
。

—

（ ）
“ ”

。

“ ”

（ ）

。

“ ”

（ ）

）

“ ”

。

“ ” “ ” “ ” “ ”

（

”

。

”

—

。

..

—

..

（ ）”
。

：

（ ）
。

- -

()

()

- -
- -

.

.

- -

:()

" "

" "

.

⤴

" "

.

" "

السلامة

السلامة

⤴

" "

" " " "

" "

.

" "

⤴

⤴ ()

" " " " " "

()

()

()

" "

.

()

()

" "

.

()

" "

" "

" "

.

.

/

()

()

()

()

" "

()

" " " "

" "

.

.

.()

() " "

.()

()

(-)

" "

" "

" "

" "

" " " " " " " " " "

.

" "

" "

" "

()

/

" "

" "

" " " "

" "

.

.

()"

"

.

*

*

*

*

()

" "

" "

" " " "

" " " " " "

" "

" "

" "

الحمد لله

" "

الحمد لله

" " " "

.

" " .

" "

" "

" "

.

- -

" "

]

" " .

" " "

" .

[

الحمد لله

/

.

"

"

()"

"

"

" "

"

"

..

"

"

..

" ()"

()"

"

"

.

" "

.

■

“ ”

—

—

■

()。

“ ”

“ ”

“ ”

()

。

()。

“ ”

“ ”

。

“ ”

“ ”

“ ”

。

)

(

“ ”

—

—

“ ” “ ”

“ ”

“ ”

。

■

“ ”
“ ”

() /

·
·
:
:

“ ”

·

■ ■

“ ”

()
:

“

()

“

/

()“

·

()
:

“ ”

/

“ ”

/ :

“ ” “ ” “ ”

“ ”

.

“ ” “ ”

().

.

“ ”

“ ”

().

“ ”

“ ”

.

“ ”

“ ”

.

().

.

154

().

()(-)

()()

()(-)

“ ”

“ ”

()。

“ ”

“ ”

“ ” “ ” “ ” “ ”

“ ” “ ”

“ ” “ ”

“ ” “ ” “ ” “ ”

()。

“ ” “ ”

“ ” “ ”

()。

“ ” “ ”

“ ” “ ”

“ ” “ ”

。

“ ” “ ”

。

“ () ”

11

()_{II}

" ()"

()
■
■

()₂

(). " " " "

11

11

11

11

() . " " " "

11

11

11

11

■

11

11

()_■
■

|| ||

11

11

11

—

—

|| || ||

11

11

()_•
•

11

”

”

”

”

”

”

”

()”

”

”

)

(

.

.

—

”

”

：

：

.

.

”

”

.

()

.

.

”

”

.(

)

.

.

()：

：

·
()_·

()_·

“ ”

· / /

“ ”
()_· “ ”

-
-

“ ”

()_·

()_·

-

() “ ”

() “ ” () “ ”

·

“ ” “ ” “ ”

“ ”

()_·

-
-
-

“ ”

()₂

-

-

()₂

“

”

“

”

/

/

“

”

·

“

”

()₂

“

”

“

”

· ()₂

-

“ ” “ ” “ ”

/ “ ” - -

.

()_·

∴

()

.

“ ”

∴

()_· /

()“ ”

“ ” ()

()_·

()_·

()_·

∴

()_·

/

"

"

"

"

"

/

():

"

"

"

"

()"

.

.

"

"

.

"

"

"

.

"

"

()

"

"

()

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

()

"

"

"

.

/

" :

.

.

-

-

"

"

"

"

/

/

()

.

/

.

/

.

"

.

"

.

.

./ / " "
().

/

:

/

" "

:

(), :

(" ") ()

"

—

"

—

"

"

"

"

"

"

"

"

"

()

：

。

”

”

” ”

：

” ”

。

” ”

” ”

。

()

。

。

。

。

。

” ”

—

—

。

。

()

：

—

—

：

。

" "

" " .

.

.

/

"

"

" "

.

.

"

:

"

-

-

.

(

:

)

:

)

:

.(

.(

:

)

((

.

"

"

"

"

-

-

(

:

)

:

(

:

)

"

"

(

:

)

(

:

)

)

(

.

(

-

)

.

(

-

:

)

.

-

"

"

:)

. - (

:()

-

:

.

()

"

"

.

.

" " " "

:

.

" "

.

.

. -

(:)

. -

. -

"

()

"

"

"

/ / / /

" "

.

:)

:

(

(

:)

" : ()

:)

:)

(

(

-

. -
.

:)

.

:

(

:)

" " " "

(-

"

"

"

"

"

"

/

(:)

. :

:)

.

(

-

.

.

:

.

()

.

:

.

:

:)

" "

.

:

-

-

-

.

.

:)

. - (

:

.

:

.

:

.

-

.

:

.

.

.

-

.

:

.

.

.

.

:)

. (

" " " "

" "

.

" "

.

.

"

.

.

.

.(:)

.

.

.

-

(

:)

(.

:)

.

.

(:)

.

.

(.

:)

()

. -

.

.

.

. -

.

.

.

.

-

.

(:)

.

"

"

()

()

(" ") "

"

()

"

" : ()

.

"

"

.

.(-)

(-)

/

"

(-)

"

"

"

"

"

.

()

(:)

Paul Ricoeur, *Interpretation Theory: Discourse and the Surplus of Meaning*. (Texas: the Texas University Press, 1976), p. 94.

Mariann Sandres Regan. *Love Words: the Self and the Text in Medieval and Renaissance Poetry*, Ithaca and London: Cornell University Press, 1982.

: "

: "

Hyun Höchsmann, "The Riddle of the Ignorance of Ignorance, Ignorance of Knowledge, Knowledge of Ignorance and Knowledge of Knowledge," *ALIF, Journal of Comparative Poetics*, no 5, spring 1985, pp. 38-52.

. - .
. - .
. - .

(1)

()

./(())/ :

.

"

"

"

"

()

()

()

()

.

.

⋮

()

.

.

"

"

/

(1)

:

(-)

.

-

.

-

()

()

.

-

:

-

-

)

(-

()

.

" "

.

criticism

.

critique

.

"

"

"

"

"

"

()

(-)

(-)

"

"

.

"

"

"

"

.

.

()

()

()

()

.

()

/

/

.

" "

.

()

)

(

"

() ."

.

()

()

.

)

Stephen Greenblatt

() (

"

"

"

"

(-)

-()

-

"

"

"

"

:

•

•

•

-
-
-

" "

• -

"

•

)

"

• " " (

(-) " "

•

•

" "

" "

•

() " •

•

" "

•

-

" " •

-

•

" "

" "

. ()

The Faerie Queene

" "

] mobility

- " " - .[

:

.

.

" "

[]

" " " "

Middlemarch (-)

" "

.

.

() " "

" "

" " " "

()

.

-

"

"

-

- - . - " "

" "

(-) "

.

()

.

" "

.

.

() .

.

" "

categories

.

/

" " "totalization"

"

" "

" "

]

. [

.

.

.

-

-

.

" "

.

(-)

.

" : ()

(-) "

/

"

."

" "

.

()

()

.

.

"

"

" "

.() .

"

()

"

()

()

..

.

)

(

)

(

.

.

.

(

-

)

-

-

-

.

-

[

]

.

..

:

.

.

:

.

"

"

:

[

].

:(

-

)

"

"

-

-

.

.

.

-

)

:

(

" literary canon "

" "

-

.()

—

.

.

(-)

"

-

-

"

intellectual ()

:

.

.

"

.

"

"

"

.

.

.

] soap operas

:

[!

:

.

.

—

.

.

.

.

.

"

"

:

:

()

.

" : ()

.

" .

.

.

)

.

(-)

(-)

(

.()

.

" : ()

.

.

" . ..

()

([]

()

.

.

() -

· : ()

() -

· :

() -

· " " - -

·

() -

()

· :

() -

· :

- Adams, Hazard (ed.) (1992) *Critical Theory Since Plato*, New York: Harcourt Brace Jovanovich, Inc.
- Arnheim, Rudolf (1974) *Art and Visual Perception: A Psychology of the Creative Eye*, Berkely, Los Anglos, Lodon: University of California Press.
- Con Davis, Robert and Schleifer, Ronald. (1991) *Criticism & Culture: The Role of Critique in Modern Literary Theory*: U K and Singapore: Longman.
- Culler, Jonathan (1997) *Literary Theory: A Very Short Introduction*, Oxford & New York: Oxford University Press.
- Greenblatt, Stephen (1995) "Culture," in Lentricchia, Frank and McLaughlin (eds.) *Critical Terms for Literary Study*, Chicago and London: The University of Chicago Press, pp. 225-232.
- Preminger, Alex & Borgan, T. V. F. (eds.) (1993) *The New Princeton Encyclopedia of Poetry and Poetics*, Princeton, New Jersey: Princeton University Press.

”

”

(2) ”

”

) ”

”

”

”

.(/

”

”

”

”

.

-

”

”

.

-

”

”

.

.

.

”

”

-

-

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

.

”

”

”

.

.

.

.

”

”

.

().

...

(2)

(³)

.

(

:

)

.

.

：

-

.

-

.

"：

()"

.

"

"

"

"

-

-

"

"

"

"

-

-

.

-

"

"

"

"

"

"

-

"

"

"

"

.

.⁽¹⁾(- " ") .

.

：

.

：

.

：

⁽⁴⁾

.(：)

(-)

()

"

"

"

"

"

"

.

:(5)()

: .

. []

" .

" "

" "

" "

" "

"

"

"

"

()

" .

- -

.

.(-)

(Intertextuality)

.

.

" "

.

.

.

(5)

" "

" "

1

|| ||

8

11

■

■

[illegible]

.()

$$\left(\begin{array}{c} - \\ \end{array} \right)''$$

11

11

11

11

$$(\quad)$$

■

■ ■ ■ ■

()

■

$$\cdot \left(- \right)''$$

▪ ()

|| ||

|| ||

.()

|| ||

■

--	--	--

.

" "

()

.

(-) "

"

"

.

.

.() "

"

(-) "

.

.() "

"

" :

.() ."

.

!

-

-

"

"

"

.

.() "

.

.

(-)

" :

) "

.(

()

"

"

"

()

:

"

--	--	--

:

--	--	--

.()

" "

.()

" "

.

"

"

()

- -

.

.

"

" "

.() "

()

.

.

(-)

.

-

.

-

-

-

.

"

(-)" "

.

(-)" "

" " " "

" - -

) " " .()"

.(-

" "

" .() " "

(-)" "

.(-)" "

" :

.()" "

()" "

.

) " "

- - (

.()

:

() " "

.

" "

$$\frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} + \frac{1}{2} \right)$$
$$= \left(\frac{1}{2} \right)^n$$
$$(\quad)''$$
$$\left(\begin{array}{c} - \\ \end{array} \right)$$

() " :

() "

—

■

$$\cdot \left(\begin{array}{c} - \\ \end{array} \right)''$$
$$\left(\quad - \quad \right)$$

(-)

■

11

• () "

(-) "

■

■

|| ||

$$\vdots \quad \left(\quad \right)$$

■

$$\left(\begin{array}{c} - \\ \end{array} \right)''$$

·
()

:

·()

·

·() " "

·()
()

·

·

(-) "
·(-) "

"

:

" (-)

·

"

(-) "

"

() () ()

·

"

·

·() "

"

·(-) "

) ()

-)

·

(

· " "

(Intertextuality)

)

.

.

(

.

-

-

.(

)

.

"

"

-

-

.

.

"

"

"

"

.

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

.

"

"

.

"

"

"

"

-

-

:

"

"

:		
---	--	--

" :

:

:

:

--	--	--

:

:

.(-) "

"

"

..

"

"

"

"

"

.

.

.

(7).

--	--	--

.

:

--	--	--

"

"

()

()

" ()

..

.

:

--	--	--

()

.

(8)

"

(9)"

.

(. :)

(7)

(8)

(9)

· ·

·

·

"

"

·

(-)

· ()

"

"

· ()

()

"

"

"

"

· ()

·

· (-) "

"

·

·

-

-

·

-

-

"

"

" "

"

"

"

·

·

·

:

(10)

:

.

:

(10)

Exodus

الكتاب

:)
.(

[]

.

" "

.

.

" "

" "

" "

" "

" "

" "

() "

"

"

"

,

" :

"

"

)

"

"

.(

)

.

(

)

(

.

"

[]

:

S. Nalbantian

"

" "

" "

.()

.

"

"

.

" "

" "

. :

" B. Cellini

.() "

.

" "

)

" "

"

"

.(

(

)

"

"

"

"

"

.() "

"

"

"

"

"

"

.

() "

"

.

(auto)

(bio)

"

:

"

"

"

"

"

.()

"

"

"

"

"

"

.

)

figures III

(

.

.()

· ·

" ()

"

" "

" "

() / Miroirs d'encre M. Beaujour

L'autobiogrphe

L'autoportraitiste

/ .()

" "

()

.()

.()

" "

() "

"

()

"

" "

.() "

" " "

" "

" " "

" "

[]

" "

"

·

"

.(-) "

" "

.() "

.[]

" :

" "

.() "

" "

" "

·

" " "

.()"

— .

" "

—

.(-))

.

الملك

.

" "

.

" "

(-)

"

" "

.()"

" "

" "

()

" "

.

()

" "

"

.()

()

"

" "

" "

"

"

." " " " " : []

.

:

" "

.

.()"

" " "

"

.

.

.

.

" "

.

" " " "

.

" " " "

.

" "

" "

!

- " :

-

-

()

-

.() "

(:

()

() (:

.

:

.

.

.

() () () "

()

:

.

(:

()

" "

() () () " "

.(-).

.

.()

.

.

()

.

.

()

.()

"

"

.

..[] .

"

"

"

(16)"

"

"

.

.

"

()

"

"

(16)

.

(17)“

()
)

(

” :

(18)“

”

”

()

()

..

.

.

(19)

.

.

()

”

”

.

.

(

:

)

(17)

:)

;(Deconstruction)

(18)

(

(19)

· " "

⋮

· (20)

()

)

)

(

.(

)

.

(

.

"

"

S. Gikandi

(

)

"

"

(

)

E. D Jones "

"

(

)

(

)

"

"

.

.

"

M. Mortimer "

"

D. Kerr "

"

E. Nigara "

"

.

" " " " " " "marabout"

:

.

" " " " "

()

() "

" ()

(22)

.Wolof⁽²³⁾

purity

"

"

"

"

(-)

)

(22)

(23)

" " ()
" " ()
" "

"
"
"
"
"

— () "
"une pensée plurielle" "
"

[] .. " :
—
—
"
" : ()

fundamentalism Meddeb
"
"

" "
)
(

)
[] (

":
":
":

()
dialectic
—

] dialects

[

/

()

.

"

"

()

" :

.

" .

:

"

"

.

[

]

.

.

.

.

.

-

.

.

-